

Sluttrapport

fra

nettverksprosjektet

Skogpådriverprosjekt Namdal

Prosjekteier: Indre Namdal regionråd på vegne av Region Namdal

Henvisning: Prosjektbeskrivelse godkjent av Indre Namdal regionråd 04.09.2013, endelig vedtatt i Region Namdal i november 2013

Innhold

	Side
Sammendrag	3
1. Bakgrunn og historikk	6
2. Prosjekt mål	6
3. Hovedaktiviteter og tiltak (hovedpunkter j.fr. prosjektplan)	7
4. Organisering	8
5. Finansiering	9
6. Gjennomføring av tiltak og resultater	10
6.1 Skogeierkontakt	10
6.2 Øvrig skogeierinvolvering	11
6.3 Egeninnsats fra næringa for øvrig og kommunene	11
6.4 Pådriving skogsveger	11
6.5 Pådriving ungskogpleie og planting	17
6.6 Pådriving sluttavvirkning og tynning	21
7. Delprosjekter og øvrig engasjement	23
8. Styringsgruppen og referansegruppens arbeid og engasjement	27
9. Måloppnåelse	28
10. Emner og utviklingsoppgaver til videre oppfølging	30
11. Sluttord	31

Sammendrag

Bakgrunn og organisering

Med utgangspunkt i melding om Kystskogbruket (2008) ble det igangsatt flere regionale skogprosjekter i Nord-Trøndelag, hvorav 3 i Namdalen. På bakgrunn av erfaringer fra disse prosjektene vedtok Region Namdal i 2013 å sette i gang et nytt tre-årig skogprosjekt for hele Namdalen med oppstart på nyåret i 2014.

Målsettingene for prosjektet var økt aktivitet og verdiskaping blant annet med utgangspunkt i resultatene og ambisjonene i Sluttrapport (2012) fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, og med hovedfokus på skogeierkontakt.

Prosjektet ble organisert med Indre Namdal regionråd som prosjektansvarlig. Styringsgruppen har bestått av 3 ordførere samt en representant for skogbruksansvarlige i kommunene og en representant for næringsaktørene gjennom Skognæringa i Trøndelag, og med observatører fra Fylkesmannen og Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Prosjektet som i all hovedsak har vært offentlig finansiert (Fylkesmannen, Fylkeskommunen og kommunene) ble bemannet med i alt 2,8 stillinger, og med Knut Sklett som prosjektleder.

Resultater

Skogeierkontakt: Over 400 skogeiere har hatt besøk/møter om egen skog/skogsveg.

Det er i tillegg avholdt godt over 100 skogfaglige arrangementer med skogeiere som målgruppe.

Prosjektet har involvert skogaktørene og representanter for skogforvaltningen i arbeidet med til sammen omtrent 5000 timeverk.

Pådriving skogsveger: Prosjektet har vært i befatning med i alt 162 vegprosjekter på til sammen 22 mil, til en anslått kostnad på nivå 130 millioner kroner, og med et tømmertilfang på om lag 750 000 m³. Det ble i perioden utarbeidet byggeplaner for 73 km skogsveg.

Pådriving ungskogpleie og planting: Det er registrert 30 250 dekar med prioritert ungskogpleiebehov hos 377 skogeiere som er gjort kjent for utførende aktører. Tilsvarende for skogplantebehov (ikke høgt prioritert) var ca 1500 dekar hos 80 skogeiere.

Pådriving sluttavvirkning og tynning: Vært i inngrep på 39 000 kubikk hos 70 skogeiere som er gjort kjent for aktørene. Prosjektet har ikke hatt størst prioritet på dette da det forventes å komme som konsekvens av øvrig innsats. Tynning gikk litt «av moten» etter stormene i 2013 og sifrene er ikke nevneverdige.

Delprosjekter og øvrig engasjement: Her nevnes Motivasjonsprosjektet (avsluttet med egen rapport i 2015), Utviklingsprogrammet for byregioner; Strategier for Effektivt skogbruk og lokal utnyttelse av råstoff (Egen rapport Februar 2016), rekruttering av ungdom og andre til skogbruket, kurs for nye skogeiere, nye skogbruksplaner og Klimaskogprosjektet. Engasjement inn mot Skognæringa i Trøndelag/ Arena Skog, samt etablering av samarbeidsplattform med øvrige skognettverk er omtalt i kapittel 7.

Måloppnåelse

Delmål 1. Med utgangspunkt i ambisjonene i Sluttrapport (2012) fra fylkesmannen i Nord-Trøndelag, internt arbeidsdokument. Sammenligning av aktivitetsnivå i perioden 2011- 2013, med perioden 2014- 2016.

Avvirkning(hogst). Mål: 25 % økning. Resultat: 22,3 % økning.
Henvisning til kapittel 6.6.

Ungskogpleie. Mål: 50 % økning. Resultat: 16,9 % økning.
Midtre Namdal har hatt størst økning med 25,3 %, Indre Namdal har økt med 17,6 % mens nedgangen i Ytre er på 21,2 %.
Henvisning til kapittel 6.5.

Skogsveginvesteringer. Mål: 50 % økning. Resultat: 80,3 % økning.
Henvisning til kapittel 6.4.

Tynning. Mål: 18 000 m³ årlig. Resultat: Ikke fulgt opp statistikk etter stormfellingene høsten 2013, som la satsinga «på is».

Skogplanting, Ikke satt kvantitetsmål.
Henviser til kommentarer i kapittel 6.6.

Delmål 2.

Lokale rammevilkår har bedret seg på flere områder, spesielt på veg. Bruer og kommunale veger er skrevet opp, men mye gjenstår. Flere kommuner har forsøkt «alternative» løsninger ved bruk av NMSK-midler.

Nettverk og samarbeidsstrukturer er vedlikeholdt og videreutviklet, og koblingen mot **innovasjons og kompetansemiljøer** har vært nyttig i arbeidet for utvikling og verdiskaping i regionen.

Delmål 3.

I forbindelse med prosessen rundt «Skogstrategiene» ble **behovet, dimensjonen og mulighetene** for å få på plass en **permanent veilednings- og pådrivertjeneste i Namdalen** utredet. Forutsetningene var ennå ikke til stede for å få til en permanent ordning etter 2016. Region Namdal besluttet at det skulle utarbeides beskrivelse for nytt prosjekt fra 2017. Målet om å få til mer permanent ordning står fast.

Hva er ellers oppnådd med satsinga så langt på skognettverksprosjekter i Namdalen?

Ved siden av dokumentert aktivitetsøkning på de fleste områder, og økt engasjement i hele skognettverket i Namdalen, har mange trender i næringa snudd til det positive. Her nevnes at skognæring, og miljø- og klimafordeler ved bruk av tre har vekket større interesse hos både politikere og «folk flest». Næringa har fått større plass i media, og mange skogeiere har fått økt kunnskap og framtidstro. Rekrutteringa til næringa har økt, og flere tar skogbruksutdanning. Prosjektets rolle, tjenestetilbud og at skogpådriverne fyller et «tomrom» er blitt alminnelig godt kjent blant skogeierne og i næring og forvaltning for øvrig.

Skogprosjektet i Namdalen har sammen med øvrige skognettverksprosjekter i Trøndelag vekket nasjonal oppmerksomhet.

Emner og utviklingsoppgaver til videre oppfølging

Flere av punktene nedenfor er allerede implementert i nytt Skogprosjekt Namdal som startet 1. juni 2017. Andre punkt kan, eller vil bli fulgt opp av andre prosjekter/aktører, med støtte fra Skogprosjekt Namdal.

- Videreutvikle metodikken for veiledning og skogpådriving med hovedfokus på skogeieren.
- Skognæringas infrastruktur.
Skogsvegnettet, tilpasning av vegnormaler og innretning av statsbidrag, offentlig vegnett og tømmerkaier.
- Framtidsskogen
Økt ungskogpleie, insitamenter som fører til beslutning om tiltak, bevisstgjøring omkring konsekvenser av for tidlig hogst.
- Skogens rolle i klimakampen, bioøkonomien og «det grønne skiftet».
- Rekruttering og kompetansebygging
- Arena Skog og øvrige samarbeidsstrukturer
- Permanent ordning med skogpådrivere fra 2019

Sluttord (utdrag)

Aktivitetspådriving og veiledning bidrar til økt aktivitet og verdiskaping i skognæringa. Når produksjonsverdien for skognæringa i Trøndelag skal beregnes kan førstehandsverdien av tømmerstokken multipliseres med 12 (tall fra TFoU 2015). Eksempel: Ny veg som utløser 3000m³ bidrar til en verdiskaping på over 10 millioner kroner!

I hvor stor grad prosjektet har bidratt til utviklingen er vanskelig å måle, men hvordan hadde aktivitetsbildet sett ut, uten prosjektets innsats? Det er grunn til å tro at det vi leser av resultatene i denne rapporten er «bare toppen av isfjellet» da resultatene ikke alltid kommer med en gang.

Samlet for Namdalen har aktivitetsnivået på alle områder vært høyere i prosjektperioden enn tidligere 3- årsperioder. Hvis denne utvikling skal fortsette, og potensialet for aktivitetsøkning og verdiskaping skal utnyttes, er det svært viktig for skognæringa at arbeidet med å få på plass permanent ordning med skogpådrivere/skogveiledere fra 2019 lykkes.

I mellomtiden pågår det utviklingsarbeid i skognettverk over hele Trøndelag for å videreutvikle «verktøykassa», og for å holde trykket oppe i næringa.

1. Bakgrunn og historikk

Med utgangspunkt i blant annet melding om Kystskogbruket (2008) ble det igangsatt 3-årige regionale skognettverksprosjekter i Nord-Trøndelag, både på Innherred, i Midtre Namdal, Ytre Namdal og det siste var Indre Namdal som ble avsluttet i januar 2014. Henviser til sluttrapport fra nettverksprosjektet Skognæringa i Indre Namdal, Januar 2014.

Allerede på høstmøtet 2012 i forumet Skognæringa i Trøndelag kom det opp forslag fra industriaktører om å etablere et nytt 3-årig skogprosjekt som burde favne om hele Namdalen, samt Bindal kommune i Nordland. Dette fordi man mente at gjennomførte prosjekter hadde lagt et godt grunnlag for økt aktivitet og verdiskaping i skognæringa, og man hadde erfart at aktivitetspådriving med fokus på skogeierkontakt hadde god effekt, med virkning på hele verdikjeden.

Styringsgruppen for pågående prosjekt i Indre Namdal (2011-2013) grep tak i ideen, prosjektplan som omfattet alle tre regioner i Namdal samt Bindal ble utarbeidet, og endelig vedtatt av Region Namdal i november 2013. Utlysning av stillinger samt søkeprosess i forhold til finansiering ble umiddelbart igangsatt, og nytt «Skogpådriverprosjekt Namdal» kunne starte opp allerede 1. februar 2014, uten opphold fra forrige prosjekt i Indre Namdal. Prosjektet ble operativt avsluttet 31. mai 2017.

2. Prosjektmål

Hovedmålsetting

Øke aktiviteten og verdiskapinga i skognæringa i Namdalen med hovedfokus på aktivitetspådriving og veiledning rettet direkte mot den enkelte skogeier

Delmål

Prosjektet skal i samarbeid med øvrige aktører øke aktivitetsnivået på skogbruket i Namdalen i tråd med ambisjonene i Sluttrapport (2012) fra fylkesmannen i Nord-Trøndelag, med hovedfokus på vegbygging og tynning.

Prosjektet skal jobbe med å bedre de lokale rammevilkårene for skognæringa. Som «mellomromsaktør» vedlikeholde og videreutvikle etablerte nettverk og samarbeidsstrukturer både mellom næringa og det offentlige, og innad i næringa. Herunder benytte tilgjengelige innovasjonssystemer og kompetansemiljøer til beste for utvikling og verdiskaping i skognæringa.

Utrede behovet, dimensjonen og mulighetene for å få på plass en permanent veilednings- og pådrivertjeneste i Namdalen.

3. Hovedaktiviteter og tiltak (hovedpunkter j.fr. prosjektplan)

Oppsøkende virksomhet (aktivitetspådriving) direkte mot skogeier / beslutningstaker med formål å skape aktivitet og verdiskaping i skogbruket.

Prosjektledelse, og videreutvikling av utvalgte overordnede oppgaver og prosesser.

Arbeidsform (i kortversjon), rolle og posisjonering

Prosjektet har hatt hovedfokus på mest mulig direkte kontakt med den enkelte skogeier, også gjennom skogbefaringer og ulike kurs og aktivitetsfremmende arrangementer.

Prosjektarbeidet har operert med partsnøytral og objektiv veiledning i skjæringspunktet, eller «tomrommet» som noen benevner det, mellom skogeierne på den ene siden, og et sterkt nedbygget offentlig veiledningsapparat, samt skogaktørenes serviceapparat på den andre siden.

Formålet med all skogeierkontakt har alltid vært å bidra til beslutninger som utløser ny aktivitet i skogen, som vegbygging, vegutbedringer, skogkultur og annet. Skogpådriveraktiviteten utføres i samarbeid med kommunal forvaltning og næringsaktørene, og tjenestene har i all hovedsak vært gratis for skogeier.

Bilde 1: Fagsamling for skogmotivatorer, forvaltning og pådrivere på Namsskogan august 2015. Foto: Knut Sklet

4. Organisering

Prosjekteier

Indre Namdal regionråd har vært prosjekteier på vegne av Region Namdal (etter som forumet Region Namdal ikke har vært en juridisk enhet)

Prosjektansvarlig og annet

Indre Namdal regionråd (v/daglig leder)

Grong videregående skole (Nord-Trøndelag fylkeskommune) har det formelle ansvaret for den administrative driften av regionrådet. Administrativ leder og ansatte i prosjektet har hatt sitt ansettelsesforhold knyttet hit.

I likhet med andre prosjektet og øvrig administrasjon, har regnskapsfunksjonen blitt kjøpt av kommunekassen i Grong.

Styringsgruppe

Steinar Lyngstad, leder	Region Namdal
Arnt Michelsen / Bente Estil	Region Namdal
Per Helge Johansen	Region Namdal
Kjersti Kinderås / Knut Dreier / Per Løvhaugen	Skognæringa i Trøndelag
Aksel Håkonsen / Egil Solstad / Gunnar Eliassen	Skogbrukssjefgruppa
Observatører:	
Dag Okkenhaug Bævre	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Siv Merethe Gederaas Belbo / Rune Hedegart	Nord –Trøndelag fylkeskommune

Skogbrukssjefgruppe og referansegruppe

Skogbrukssjefgruppen er alle skogbruksansvarlige i deltakerkommunene og er i første rekke prosjektets faggruppe. Denne gruppen er samtidig en del av referansegruppen som omfatter både næringsaktørene, forvaltning og politiske miljøer i regionen.

Ansatte

Knut Sklett, prosjektleder/-koordinator i 50 % stilling, aktivtetspådriver i Namsskogan, Høylandet og Grong i 50 % stilling.

Bjørn Arve Øvereng, aktivtetspådriver i Midtre Namdal i 40-50 % stilling, vegplanlegger i 30-40 % stilling.

Per Gjellan, aktivtetspådriver i Røyrvik, Lierne og Snåsa i 50 % stilling.

Solbjørg Kjølstad / Karl-Erik Solum, aktivtetspådriver i Ytre Namdal og Bindal i 50 % stilling.

I tillegg til de ansatte har Tor Bøgseth og Torgeir Flakk blitt innleid på timebasis til pådriving skogkultur i Midtre Namdal (med Flatanger)

Samlet operativ stillingsressurs direkte knyttet til prosjektet (variasjon grunnet sykemeldinger o.a)

Periode	2014	2015	2016	01.01-31.05.17
Prosjektledelse	50 %	50 %	50 %	50 %
Ordinær pådriving	175 %	185 %	155 %	160 %
Vegplanlegger	40 %	40 %	40 %	40 %
Sum	2,65 st	2,75 st	2,45 st	2,5 st

5. Finansiering

Opprinnelig finansieringsplan (basert på en ambisjon om 3 hele stillinger)

Finansiering	Årlig beløp	% - fordeling
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (eks BU-midler og rentemidler) inkl evt tilskudd fra Nordland	550 000	19,30 %
Nord-Trøndelag Fylkeskommune (eks regionalt utviklingsprogram) inkl evt tilskudd fra Nordland	550 000	19,30 %
Regionrådene i Namdalen (eks regionale næringsfond, disposisjonsfond, annet)	500 000	17,54 %
Kommunale egenandeler	300 000	10,53 %
Egeninnsats fra kommunene (eget arbeid)	250 000	8,77 %
Rentemidler (fra skognæringa i kommunene)	150 000	5,26 %
Skognæringa i Trøndelag (aktørene i verdikjeden) (Inklusive egeninnsats/eget arbeid 250 000,-)	550 000	19,30 %
Sum	2 850 000	100 %

Korrigert etter gitte tilsagn

Finansiering	Årlig beløp	% - fordeling
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (eks BU-midler, kystskogmidler og rentemidler)	500 000	18,8 %
Fylkesmannen i Nordland	80 000	3,0 %
Nord-Trøndelag Fylkeskommune (regionalt utviklingsprogram)	400 000	15,0 %
Regionrådene i Namdalen (eks regionale/kommunale næringsfond)	500 000	18,8 %
Kommunale egenandeler	282 000	10,6 %
Egeninnsats fra kommunene (eget arbeid)	250 000	9,4 %
Rentemidler (fra skognæringa i kommunene)	150 000	5,6 %
Skognæringa i Trøndelag (aktørene i verdikjeden) (Inklusive egeninnsats/eget arbeid 450 000,-)	500 000	18,8 %
Sum	2 662 000	100 %

I tillegg til ovenstående finansiering har prosjektet underveis fått styrket økonomien gjennom salg av tjenester til klimaskogprosjektet, ungdomsprojekter / motivasjonsprosjekt, utarbeidelse av skogstrategier for Namdalen (Byregionprogrammet), arbeide med markedsplan for innsalg av skogbruksplaner, og ikke minst fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag for utarbeidelse av vegplaner. Indre Namdal regionråd bevilget også et restbeløp

som sto igjen fra forrige prosjekt i regionen. Totalt for hele prosjektperioden utgjør dette til sammen ca en million kroner, og har bidratt til at prosjektet kunne forlenges til nesten tre og et halvt år, samtidig som det har gitt rom for kjøp av noe ekstra pådriverkapasitet bl.a. Egeninnsatsen fra næringsaktører og forvaltning utgjorde til slutt vel 3,5 millioner kroner mot budsjettet 2,1 million for hele prosjektperioden.

6. Gjennomføring av tiltak og resultater

6.1 Skogeierkontakt

Prosjektets avtaleoversikt viser at prosjektets medarbeidere har gjennomført møter og/eller skogbefaringer med i alt **413 skogeiere/skogeierrepresentanter** med fokus på deres egen skog. Anslag viser at dette tiltaket har involvert/engasjert enkeltskogeiere i alt omlag **2500 timeverk**.

Dominerende tema har ifølge ført statistikk vært knyttet til skogsveg, alt fra enkle driftsveger/driftsløsninger til bilveger og bruer. På samme nivå finner vi skogskjøtsel hvor ungskogpleie og avstandsregulering har preget bildet mest.

Vi har avdekket stort behov for generell informasjon og veiledning om skog og skognæring, og om aktuelle tiltak i egen skog over et bredt spekter. I løpet av ett møte /skogbefaring kommer en ikke utenom å berøre de fleste av skogbrukets disipliner, også økonomi, regelverk og samarbeidsløsninger, sjøl om formålet i utgangspunktet har vært for eksempel ungskogpleie. Denne generelle rådgivingen har blitt utført etter beste evne og med entusiasme.

Bilde 2: Skogdag for ungdomsskoleelever i Lierne. Foto Per Gjellan

6.2 Øvrig skogeierinvolvering

I tillegg til overnevnte møter og befaringer har prosjektet gjennomført, eller bidratt på i overkant av **110 forskjellige skogdager, skogkvelder og skogeierlagsmøter**, noe som er anslått til **2000 – 2500 timeverk** med skogeierinvolvering. (Timeverkene er beregnet ut fra antall arrangementer x gjennomsnittlig antall frammøtte x gjennomsnittlig antall timer skogeierne har vært engasjert)

Ut over dette har prosjektet søkt å komme i kontakt med flest mulig skogeiere og gjøre tjenestetilbudet og tiltakene kjent gjennom medvirkning på et titalls messer, landbruksdager, bygdedager og lignende, samt lykkes med å få inn en del avisoppslag med positiv vinkling på ulike skogbruksaktiviteter og skognæringa.

6.3 Egeninnsats fra næringa for øvrig og kommunene

Egeninnsats fra skogaktørene (bedriftene i Skognæringa i Trøndelag) er rapportert/beregnet til rundt **2100 timeverk**. Tilsvarende for kommunene (skogbrukssjefer og andre i offentlig forvaltning og ordførere) er rapportert/beregnet til nivå **2900 timeverk**.

6.4 Pådriving skogsveger

Skogpådriverprosjektet har hatt vegpådriving som høgt prioritert arbeidsoppgave. Rent metodisk er inngangen til det enkelte vegprosjekt et resultat av egne observasjoner og kontakt med skogeier, direkte forespørsel om bistand fra vegeier(e), eller tips fra skogbruksansvarlige i kommunene. Vi forsøker å ha god kontakt med kommunene underveis i vegprosesser.

Bilde 3. Råtjønnevegen, Belbo på Snåsa. Foto: Per Gjellan

Aktivitetsoversikten for veger viser at prosjektets medarbeidere har vært i befatning med i alt **162 forskjellige vegprosjekter**, med en samlet lengde på cirka **22 mil**. Dette gjelder alle vegklasser, og omfatter alt fra «bearbeidet» ide' til ferdig bygde / opprusta veger. Samlet sett har disse vegene et tømmertilfang på cirka **750 000 kubikkmeter**, og en kostnad anslått til cirka **130 millioner** kroner. Det nevnte tømmervolumet vil øke betydelig i løpet av en 20-30 årsperiode, etter som en god del produksjonsskog er med i beregningen. Prosjektet har gjennom sin vegplanleggerkompetanse (spesielt med Bjørn Arve Øvereng som er godkjent vegplanlegger) utarbeidet byggeplaner for snaut halvparten av disse anleggene.

Kommunevis oversikt over vegprosjekter:

Kommune	Antall vegprosjekt	Løpemeterveg	*Anslått kostnad	** Beregnet volumtilfang	Kostnad pr kubikk (m3)
Bindal	15	15 900	9 770 000	41 300	237
Flatanger	8	7 512	2 050 000	9 300	220
) Grong	18	23 800	9 180 000	144 300	64
Høylandet	21	19 130	17 349 000	133 000	130
) Lierne	12	13 850	24 871 642	93 500	266
Namsos	6	12 162	7 653 567	39 000	196
))) Namsskogan	4	8 655	8 175 000	13 800	592
Nærøy	22	27 850	17 115 900	52 900	324
Overhalla	6	13 700	10 390 000	33 500	310
Røyrvik	7	7 350	4 230 000	15 500	273
Snåsa	38	32 810	17 435 000	177 000	99
Vikna	6	4 200	2 080 000	3 350	624
Sum/Gj.snitt	162	219 169	129 999 942	753 450	173

Merknader:

*«Anslått kostnad» - Spenner fra grove anslag i tidlig fase til endelig sluttregnskap

** «Beregnet volumtilfang» - spenner fra anslag fra flyfoto til taksttall.

) Grong har stor andel opprustingsanlegg, og med relativt stort virkestilfang av produksjonsskog.

) Lierne – tallene preges av ett stort, og svært kostbart opprustingsanlegg med flere interesser enn rent skogbruk.

))) Namsskogan – tallene preges også her svært mye av ett stort nyanlegg med relativt beskjedne kubikkmasser hogstmoden skog.

En foreløpig «forklaring» på spriket i kostnad pr m3 mellom kommune i oversikten er at den ikke sier noe om vegklasse / (vegstandard), ei heller fordelingen mellom nyanlegg/opprusting, andel tilgjengelig hogstmoden skog i overskuelig framtid, eller om andre interesser er knyttet til prosjektene.

Status alle vegprosjekter som prosjektet er/har vært i prosess med:

Status pr 31.05.2017	Antall	Kilometer veg
Totalt	162	219,92
*Del av Hovedplan for skogsveger	53	91,53
Planstadiet	70	112,81
Klargjort for / sendt byggesøknader til kommunene	93	107,11
Ferdig utarbeidet byggeplaner	65	73,24
Søkt om tilskudd (statsbidrag)	68	70,83
Fått tilsagn om tilskudd	47	53,25
Anlegg under bygging /ferdiggodkjent	40	42,92
Herav skrinlagte vegprosjekter	25	32,71

Merknader: Andelen av veger som oppgis å inngå i Hovedplan for veger er ikke presist. Dette fordi det brukes litt forskjellig skjønn rundt om i kommunene om blant annet opprustingsprosjekter av eksisterende veger er en del av Hovedplan. Det samme gjelder nyanlegg i områder hvor det velges andre trase'løsninger enn i opprinnelig Hovedplan.

Særskilt om bilveger: (klasse 3,4,5,6)

Kategori	Antall vegprosj	Løpemeter veg	Virkesvolum, anslag	Total kostnad anslag	Kr / meter	Kr / m3
Nyanlegg	45	65 800	260 800	60 112 700	913,50	230,50
<i>Herav Skrinlagt</i>	<i>12</i>	<i>9 500</i>	<i>43 500</i>	<i>7 920 000</i>	<i>833,70</i>	<i>182,10</i>
Ombygging og kombinasjon Omb./ Nyanl.	67	110 517	419 500	56 764 900	513,60	135,30
<i>Herav Skrinlagt</i>	<i>8</i>	<i>15 040</i>	<i>74 500</i>	<i>4 843 000</i>	<i>322,-</i>	<i>65,-</i>
Sum bilveger	112	176 317	680 300	116 877 600	662,90	171,80

Særskilt om traktorveger: (klasse 7 og 8)

Kategori	Antall vegprosj	Løpemeter veg	*Virkesvolum, anslag	Total kostnad anslag	Kr / meter	*Kr / m3
Nyanlegg	25	17 867	30 050	6 130 400	343,10	201,-
<i>Herav Skrinlagt</i>	<i>2</i>	<i>2 500</i>	<i>2 000</i>	<i>670 000</i>	<i>268,-</i>	<i>335,-</i>
Ombygging og kombinasjon Omb./ Nyanl.	25	24 985	45 000	6 992 000	279,80	155,-
<i>Herav Skrinlagt</i>	<i>3</i>	<i>5 675</i>	<i>5 500</i>	<i>1 250 000</i>	<i>220,30</i>	<i>227,30</i>
Sum traktorv.	50	42 852	35 550	13 122 400	306,20	369,10

*Merknader: * Virkesvolum anslag, og Kr/m3 har for traktorveger spesielt svært begrenset relevans da volumene dels er plassert på foranliggende bilveg, og dels ikke vurdert så langt. Tallene for kostnader pr meter veg har bedre holdbarhet.*

Kommentarer: Det kjennes riktig å poengtere at de to tabellen ovenfor ikke må tolkes og analyseres som en eksakt vitenskap. Dette fordi både volumtall og kostnader i mange tilfeller er basert på grove estimater / anslag, noe som særlig gjelder vegprosjekter som ligger tidlig i prosessen fra ide til ferdigstillelse. Vi mener på tross av dette at de gir rimelig gode indikasjoner på nivåer, og dimensjoner innen infrastruktursegmentet.

Til tross for relativt usikre volumanslag er det verdt å merke seg at investeringer i ombygging av veger kommer vesentlig bedre ut enn nyanlegg når det gjelder kroner pr kubikk, både for bil- og traktorveger. Altså mer volum for hver krone investert!

Mange vil trolig se det som oppsiktsvekkende at skrinlagte prosjekter, særlig for bilveger tilsynelatende kommer bedre ut, både i forhold til kostnad pr meter, og kostnad pr m³ i dekningsområdet.

Vi har ikke sett det som veldig viktig å dvele for mye ved dette, men vi nevner at en del store, gode prosjekter har gått ut på grunn av enkeltskogeieres evne, eller vilje til realisering. I noen tilfeller har interessen for vegprosjektet av ulike årsaker «dovnet bort» underveis i prosessen. Det kan for eksempel være lang saksbehandlingstid, at volumgrunnlaget er redusert (avvirket) eller stort volumpotensiale som kommer til sluttavvirkning langt fram i tid.

Under statistikken for veger i prosess eller ferdigstilte finner vi enkelte kostbare parseller / utskifting av bruer som drar hardt på meterprisen.

Bilde 4 Virke klart for transport til industri, Bolåsen i Snåsa. Foto: Per Gjellan

Faktiske veginvesteringer i prosjektets geografi i perioden 2011-2016

Basert på statistikk over ferdigmeldte veger fra fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Bindal kommune.

Kategori	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt	Kostnad pr meter
Bilveger- nyanlegg	432 235	818 195	609 692	1 672 801	655 979	3 116 097	7 126 999	
Lengde	706	1 040	850	2 330	780	2 453	8159	874
Bilveger- ombygging	1 891 585	837 092	1 306 993	2 346 778	3 699 184	558 356	10 639 988	
Lengde	13 220	1 100	17 525	12 890	18 203	11 570	74 508	143
Traktorveg- nyanlegg	666 698	345 000	737 459	500 300	1 117 213	239 765	3 606 435	
Lengde	1 800	1 200	1950	2150	2 690	550	10 340	349
Traktorveg- ombygging	206 000	643 853	245 075	1 448 577	130 930	275 692	2 950 127	
Lengde	3 200	4 000	1 700	3 200	610	5400	18 110	163
Summer:								
Lengde	18 926	7 340	22 025	20 570	22 283	19 973	111 117	
Investert	3 196 518	2 644 140	2 899 219	5 968 456	5 603 306	4 189 910	24 323 549	

Kommentarer: Det kan leses mye ut fra ovenstående tabell over veginvesteringer i Namdalen i de foregående 6 år. Ved siden av at oversikten gir et godt bilde på gjennomsnittskostnader for ulike tiltak, fordelingen mellom dem, og ikke minst utbyggingstakten på skogsvegnettet. Kostnadstallene er ikke korrigert for pris- og kostnadsutviklingen. Kostnadene pr meter har hatt en viss økning i perioden, noe som tilsier at kostnadene pr meter er noe høyere i dag enn gjennomsnittstallene ovenfor.

Dersom man sammenligner 3-årsperiodene 2011- 2013 med 2014-2016 finner vi **en økning i investeringene på 80 %** ! Når vi i tillegg tilføyer at to store anlegg bare på Snåsa utgjorde over halvparten av investeringene i 2011, og at det forventes høye siffer i 2017 på anlegg som startet opp i 2016, har Namdalen hatt en hyggelig utvikling. At dette sammenfaller med ansettelse av vegpådriver i Namdalen fra 2012 bør ikke være tilfeldig, og har etter manges oppfatning påvirket denne utviklingen, og utgjort en betydelig forskjell. (Først Skogprosjektet i Indre Namdal, senere Skogpådriverprosjekt Namdal) Noe økning i bevilgninger til infrastruktur og flere andre faktorer har også påvirket denne utviklingen, og det er mange som har bidratt i denne «dugnaden».

Sjøl om trendene er positive vil nok de fleste innen næringa oppleve at investeringstakten fortsatt må opp. Dersom man betrakter årlige investeringer i forhold til det summen av vegprosjekter som prosjektet allerede har vært i befattning med, tar det svært lang tid å ruste opp infrastrukturen i skogen, sjøl om vi erfarer at en viss andel skrinlegges eller legges på is.

Andre forhold som kan leses ut av denne statistikken er at kun 10 % av veglengden og vel 40 % av investeringene på bilvegnettet er nye veger i seksårsperioden, resten er ombygging/opprusting. **NB: I denne type statistikk er det viktig å være klar over at bak tallene for ombygging bilveger ligger det svært mange NYE bilveger som før ombygging har vært klassifisert som traktorveger, til og med klasse 8!**

Tilsvarende tall for traktorveger er henholdsvis 36 % og 55 %.

Vegprosjektene som prosjektet er/har vært i befatning med, har samlet sett lignende trekk, dog langt fra så markert. Forholdstallene kan tolkes dit hen at skogbruket i Namdalen har en rimelig godt utbygget infrastruktur, men som ikke lenger tilfredsstillende moderne drifts- og transportformer og kravene i dagens vegnormaler, og således trenger et betydelig «ansiktsløft». Samtidig ser en behov for nye veger, i hovedsak i form av fortetting / forlengelse. Prosjektet har ikke avdekket de helt store skogrike områder uten noen form for vegdekning.

Prosjektet har gjennom sitt arbeide erfart at dagens krav i «Normaler for landbruksveger», og gjeldende retningslinjer for statsbidrag ikke alltid treffer i forhold til lønnsomme og hensiktsmessige løsninger.

Med dagens rammevilkår, virkespriser og kostnadsnivå må det være legitimt å stille spørsmålsteget ved hensiktsmessigheten av å måtte bygge veger etter de samme tekniske krav på en skogsbilveg som skal bære kanskje ned mot 20 – 30 tømmerlass hvert åttiende år, som en veg som kjøres med samme tonnasje og mere til hvert eneste år. Det burde være mulig å nyansere dette slik at man opererte med et «basvegnett» med strengere krav enn et «sekundærnett» som faller inn under den første kategorien. Dette ville gjøre det mulig å bygge rimeligere bilveger som var «gode nok» for å få hentet ut restbestand og mindre teiger som ligger «bortom og bakom», når forholdene tillot.

I marginale områder med begrensede volumer av gammelskog burde det være mulig, med ordinære tilskudd, å bygge vinterbilveger med geometrisk krav, drenering og underbygging som vegklasse 3, fortrinnsvis på fastmark (forsterke svake blaute partier) En slik vegklasse ville på et senere tidspunkt kunne oppgraderes til vegklasse 3, dersom det bedømmes hensiktsmessig.

Dersom ingen av overnevnte tilpasninger blir gjort i overskuelig framtid, frykter prosjektet at mye av den resterende gammelskogen forblir der den er, noe som igjen bidrar til å opprettholde trykket på hogst av ungskog (for tidlig hogstklasse 4)

Skognæringens adkomst til/fra offentlig vegnett.

Prosjektet har erfart at dette er et viktig tema innen skognæringens infrastruktur.

Utfordringene rundt dette er tiltagende og en betydelig kostnadsdriver for hele skognæringa.

Problemstillingene kan oppsummeres slik i kortversjon:

Vegmyndighetene opptrer stadig strengere i forhold til levering av tømmer til offentlig veg, avkjørselstillatelser og lastelommer (både permanente og midlertidige). Asfalterte veger uten forannevnte muligheter hindrer oftest i tillegg lasting og lossing av skogsmaskiner.

Skiltplaner og vakthold er vel og bra, men ressurskrevende og ikke minst kostbart. I sum medfører dette at man særlig i de senere år opplever at skogressurser langs offentlig veg «stenges inne», og paradoksalt nok blir til «nullområder»!

Mange i vårt skognettverk har gitt uttrykk for at problemstillinger knyttet til dette tema har en dimensjon som krever et eget prosjekt, med endelig formål å få vedtatt en «Hovedplan for skognæringas adkomst til/fra offentlig vegnett».

Skogpådriversjektet har mottatt flere oppfordringer om å ta tak i dette, og nytt Skogprosjekt Namdal 2017-2019 gir i sin prosjektplan en viss åpning for å bidra med en rolle i prosess som dette krever. I øyeblikket er det naturlig å tenke at den rollen kan være å bidra med erfaringer inn mot delprosjekt Infrastruktur innen Arena Skognæringa i Trøndelag.

Flaskehalsar på offentlig vegnett, og oppskriving av kommunale veger.

Prosjektet har i forlengelse av arbeidet i Skognæringa i Trøndelag med flere vært engasjert i arbeidet med utbedring av flaskehalsar på offentlig vegnett, og spesielt i forbindelse med oppskriving av kommunale veger. Dette siste gjennom flere informasjonsmøter med kommunene og i øvrige sammenhenger hvor dette har vært naturlig. På disse områder er man fortsatt langt fra målet, og «påtrykket» fortsetter i nytt prosjekt.

Tømmerkai i Ytre Namdal

Det er avdekket behov for en skikkelig tømmerkai i Ytre Namdal som skal dekke behovet for skognæringa i Vikna, Nærøy, Leka og Bindal. Prosjektet er sammen med Fylkesmannen, Skognæringa i Trøndelag og kommunene involvert i prosessen med å få dette realisert. Karl-Erik Solum (prosjektmedarbeider for Ytre Namdal) har vært mest engasjert i dette fra vår side. I skrivende stund er nødvendige samarbeidsparter (fra oppdrettsnæringen) på plass, aktuell lokalisering funnet og utsiktene for å få ny tømmerkai i regionen synes svært lovende.

6.5 Pådriving ungsogpleie og planting

Fokus på tiltak for økt aktivitetsnivå på ungsogpleie og framtidsskogen har ved siden av vegpådriving/-planlegging vært blant prosjektets mest prioriterte oppgaver. Tiltakene for å skape økt aktivitet kan oppsummeres slik: Oppsøkende virksomhet gjennom direkte kontakt mot skogeier og befaringer i felt, informasjon og veiledning i forbindelse med skogdager, og beslektede tilstelninger, kursvirksomhet og informasjon i ulike medier i samarbeid med kommunene. Skogbruksplaner, flyfototolkning og egne observasjoner, gjerne i kombinasjon med kobling mot saldoliste for skogfond er eksempler på «verktøy» som benyttes for å avdekke og prioritere tiltak på ungsogpleie.

Totalt har vi på våre oversikter registrert **30 252 dekar** prioritert ungsogpleiebehov, fordelt på i alt **377 skogeiere**. Mellom 70 og 75 % av disse arealene er feltbefart, og i de fleste tilfeller er skogeier godt informert og har tatt beslutning om å få utført ungsogpleie, enten i egen regi eller av andre aktører.

Oversikten nedenfor viser totalarealet som i prosjektperioden er feltbefart/identifisert. Alt er bekjentgjort som prioriterte arealer for utførende aktører og skogforvaltningen både i kommuner og hos fylkesmannen gjennom utsending av våre «Aktivitetsoversikter Ungskogpleie og Planting»

Gjennom samarbeidet med landbruksmyndigheten i kommunene har prosjektets arbeid blitt påvirket av de enkelte kommuners prioriteringer. Skogplanting har ikke hatt det største fokuset etter som man har ment at stordelen av planting utføres av profesjonelle aktører etter hogst, og dermed burde være sikret tilfredsstillende foryngelse.

I Ytre Namdal og Bindal har man allikevel valgt å bruke pådriverprosjektet til å følge opp dette da man har prioritert å følge opp etterslep av småarealer som har stått uplantet noen år. Totalt er det i prosjektperioden registrert skogplantebehov på i alt **1461 dekar** fordelt på **80 skogeiendommer**. En liten andel av dette er klimaskogplanting som vi kommer tilbake til senere. Registrert plantebehov bekjentgjøres for utførende aktører og andre på samme måte som ungsogpleie.

Bilde 5 Gunnar Elvseth har ryddet mye skog i sin tid. Foto: Per Gjellan

Kommunevis oversikt over registrert/befarte arealer med ungskogpleiebehov og planting, hentet fra prosjektets aktivitetsoversikter: (bekjentgjort for oppdragstakere m flere)

Kommune	Ungskogpleie		Planting		
	Dekar registrert	Antall eiendommer	Dekar registrert	Antall planter	Antall eiendommer
Bindal	1303	34	522	74 700	28
Nærøy	1460	42	859	119 900	47
Leka	10	1			
Vikna	0	0	60	10 500	4
Sum Ytre N +B	2773	77	1441	205 100	79
Fosnes	199	2			
Namsos	1250	21			
Overhalla	1025	24			
Namdalseid	1787	43			
Flatanger	0	0			
Sum Midtre N	4244	90			
Grong	718	14	20	3 500	1
Høylandet	145	4			
Namsskogan	240	5			
Røyrvik	610	5			
Snåsa	5328	61			
Lierne	*16177	121			
Sum Indre N	23218	210	20	3 500	1
Totalt	30252	377	1461	208 600	80

**Liernes relativt store areal skyldes at det allerede i første prosjektår ble gjennomført en kartleggingsprosess av kjentmenn som ved hjelp av flyfotostudier, skogbruksplandata, registrert etableringsår med stikkprøver i felt kartla nærmere 10 000 dekar som ble overlevert skogaktørene for videre oppfølging.*

Kommentarer:

I ovenstående oversikt observeres lett stor variasjon i areal mellom kommuner og regioner. Tallene gjenspeiler nødvendigvis slett ikke det reelle behovet. Tilstanden og andelen ungskog som har behov for lauvrydding/avstandsregulering er nok grovt sett ganske lik over hele Namdalen.

Faktorer som har påvirket resultatene ovenfor kan oppsummeres slik:

Prioritering av innsats mellom ulike disipliner både fra kommunenes side, og ikke minst prosjektets kapasitet og muligheter har vært forskjellig rundt om i kommunene. Som eksempler på dette er at i noen kommuner har skogsveg hatt størst fokus, tunge bidrag i skogbruksplanprosesser i andre. Det har også vært gjennomført skogprosjekter like før dette, hvor ungskogpleie har hatt større fokus enn dette siste. Vi nevner også at metodene for å «framskaffe» arealer har vært svært forskjellig, slik at noen arealer lettere har kommet på papiret enn andre.

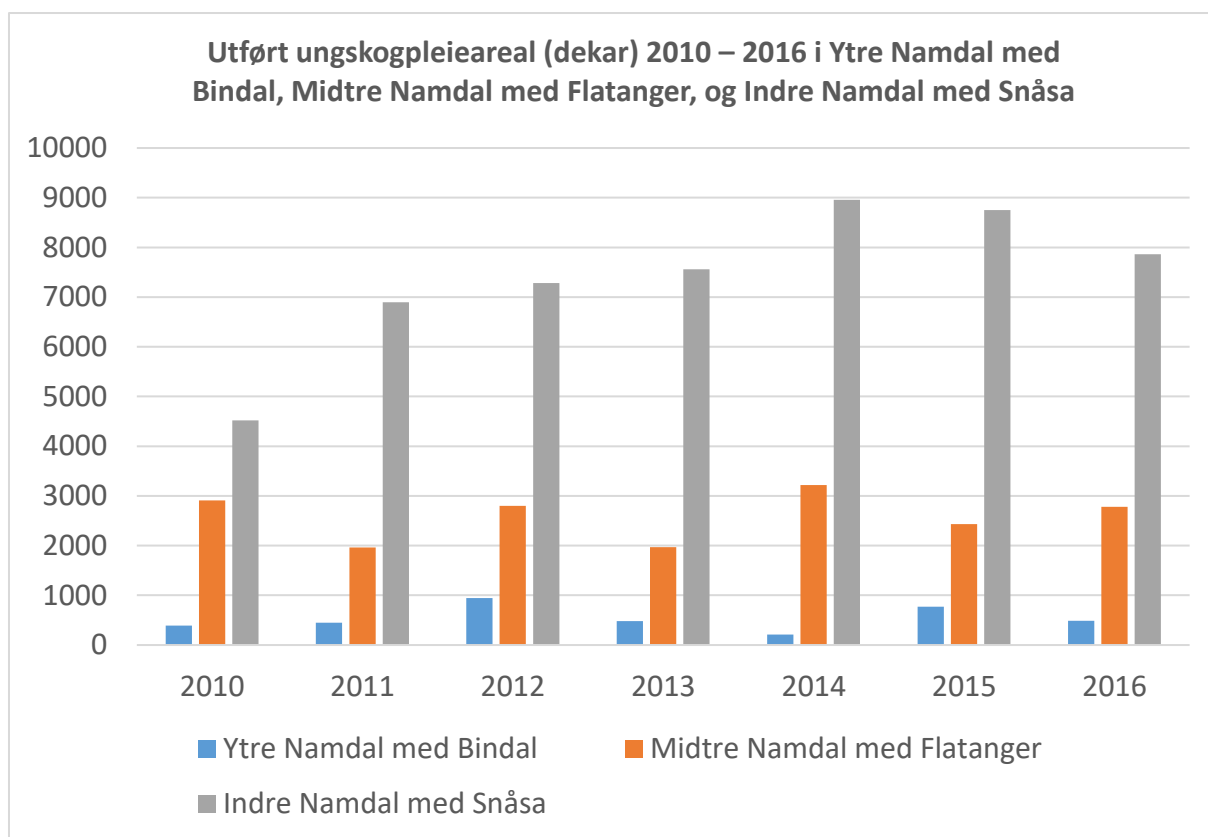
Vi har ikke presise data på hvor mye av de arealene prosjektet har lagt ut som faktisk er ryddet. Det er imidlertid gode indikasjoner på at det ved prosjektavslutning er utført ungskogpleie på over 50 % av arealene som er lagt ut på aktivitetsoversiktene. Det som er mest interessant er om summen av vår innsats har medvirket til økt ungskogpleie innsats totalt sett innen prosjektets geografi. Dette blir drøftet nedenfor når vi sammenholder våre tall med offentlig statistikk over ungskogpleieaktiviteten i de ulike regionene.

For skogplanting vet vi at absolutt storparten av registrert behov er tilplantet rettidig.

Vi har imidlertid den siste tiden fått framlagt resultater fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag som gir grunn til bekymring. Kontroller viser at nærmere halvparten av foryngelsesarealet i Nord-Trøndelag ikke tilfredsstillende normerte anbefalinger og krav, så her har trolig næringa en utfordring som må tas tak i framover.

Bilde 6 Ungskogpleiekurs for ungdom i Røyrvik. Foto: Maj-Lis Dalby

Kilde: Tallmaterialet bak ovenstående grafer er hentet fra offentlig statistikk hos Fylkesmannen og Bindal kommune.

Kommentarer:

Samlet sett for hele geografien er det lett å se at trenden har vært positiv. I 2010 ble det i alt utført ungskogpleie på 7 817 dekar, noe som økte jevnt og trutt fram til 2014 (12 387 dekar) for så brikke ned til et samlet areal på 11 133 dekar i 2016. Dersom vi sammenligner gjennomsnittlig årlig utført ungskogpleie i prosjektperioden 2014-2016 med de 4 foregående år finner vi en økning på 24 % for hele prosjektområdet. Isolert sett har kommune i Midtre region hatt en økning på 17 %, mens Ytre faktisk har en liten nedgang.

Ungskogpleieaktiviteten kan variere svært mye fra år til innen samme kommune, og også region (særlig i Ytre Namdal og Bindal)

Totalarealet har gått noe ned etter «toppåret» 2014, noe som ikke nødvendigvis gjenspeiler bare reduserte investeringer, men en viss kostnadsøkning pr dekar blant annet på grunn av nye retningslinjer for forsømte felt i Nord-Trøndelag.

Den positive trenden vi tross alt registrerer over disse 7 årene har nok også sammenheng med at tilgangen på kvalifisert arbeidskraft har bedret seg i Indre og Midtre, og at flere skogeiere prosjektet har vært i kontakt med har «tatt saken i egen hånd». Stabil arbeidskraft er fortsatt en utfordring i Ytre Namdal og Bindal.

Andre faktorer som påvirker utviklingen og disse resultatene er mange: Innretning av NMSK-midler og tilskuddssatser varierer mellom kommunene og over tid, og begrenses av tildelingspotten fra Staten. I kommuner hvor det pågår skogbruksplanprosesser «spares» det penger i skogfond for å betale for planen. I den sammenheng er det gledelig å observere økning i skogbruksaktiviteten i årene **etter** at planen er levert og betalt.

Arealene i oversikten over kommer i all hovedsak fra gårdskogene. Det generelle bildet er at de aller største skogeierne i Namdalen foretar lite ungskogpleie, men når først noen setter i gang kan det gi betydelige utslag i enkeltkommuner, enkelte år.

Sist, men ikke minst må en anta at prosjektet og pådrivernetverket gjennom sin «evige» veiledning om viktigheten av riktig utført ungskogpleie sammen med øvrige tiltak og samarbeide med andre har påvirket resultatene. Igjen må vi tilføye at prioritering av innsatsområder for prosjektet har variert mellom kommuner og over tid. Eksempler er tung prioritering på skogsvegnettet/vegplanlegging og skogbruksplaner som har hatt det største fokus i mange kommuner.

Når en betrakter de store trender ser vi at det grovt sett er særlig indre og dels midtre deler av Namdalen som står for økningen, mens ytre strøk faktisk har en nedgang. Dette kan ha noe sammenheng med tidlig oppstart av skogprosjekt i Midtre (2008) og at det i Indre Namdal kom i gang prosjekt med skogeierfokus i 2011. Det ble også ansatt skogpådriver allerede i slutten av 2011. Det skal også nevnes at prosjektet av ulike årsaker i perioder har hatt utfordringer med kapasitet blant annet på grunn av sykmeldinger. Det er dessuten en kjensgjerning at det har vært lettere få etablert gode kontaktflater med målgruppens arenaer i noen kommuner, enn i andre. Resultatene kommer heller ikke alltid med en gang, og spesielt i siste halvdel av pådriverprosjektet er det satt inn ekstra krefter på å øke aktiviteten, noe vi håper skal få god effekt i inneværende år og framover. Nytt prosjekt er allerede i gang for å følge opp dette videre.

Hva er det som egentlig begrenser skogeieren til å ta beslutning om å utføre ungskogpleie? Vårt inntrykk er at her er det mye å velge i, alt etter hvem du spør. Svarene spenner fra:

- Total mangel på interesse for skogen
- Ingen, eller liten skogkompetanse, hvorfor ungskogpleie?
- «Lønner seg ikke å drive med skog»
- Kjenner ikke til tilskuddsordninger og bruk av skogfond/skattefordeler
- Kjenner ikke til / tror ikke på lønnsomhet ved ungskogpleie
- Kortsiktig økonomisk tenkning
- «Vet ikke hva skog kan brukes til om 50 år»
- Har ikke penger på skogfond
- Til for lite tilskudd fra stat og kommune

Det er også flere faktorer/begrensninger, men de mest framtrepende er listet opp. Vi klarer ikke ut fra vår erfaring å peke på hvilke faktorer som begrenser mest, men derimot hvilke faktorer skogpådriverne kan påvirke, og det er å bøte på kunnskapsmangelen gjennom aktiv veiledning og pådriving. Mange mener at tilskuddene er for dårlige (spesielt storskogeiernes), men vi har også eksempler fra enkelte kommuner på at selv nærmere 100 % i tilskudd heller ikke gir nevneverdige positive utslag. For å finne gode svar på dette kunne det være en ide å sette bort en slik «forskningsoppgave» til en student eller lignende.

6.6 Pådriving sluttavirkning og tynning

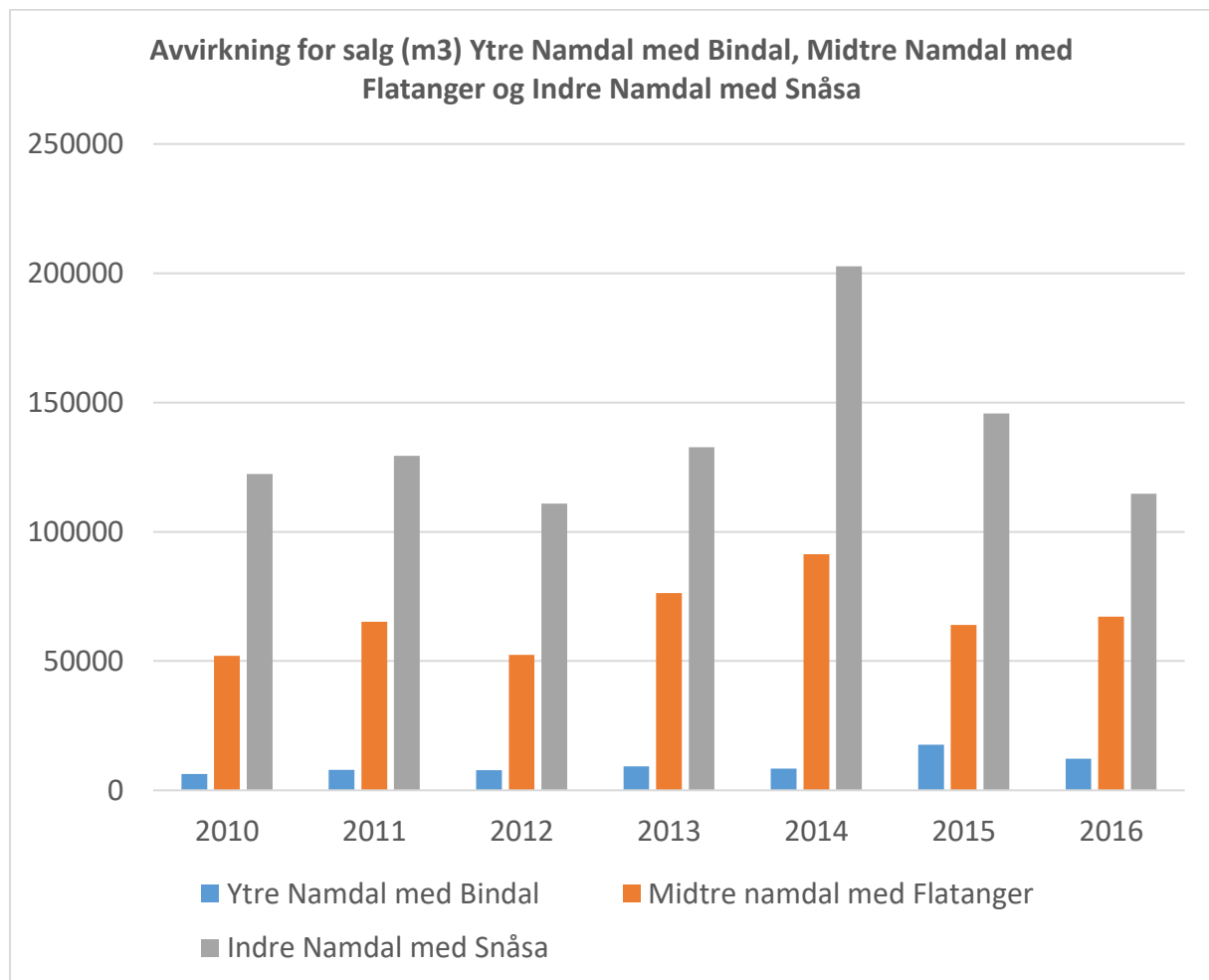
Tidligere skognettverksprosjekter i Namdalen ble delvis sterkt initiert av ønske om å bidra til økt tilgang av kortreist råstoff til industrien. Økt innsats på tynning var en del av dette bildet, og skogprosjektene fikk en rolle som pådrivere i dette (nevnt i delmål i prosjektbeskrivelsen). Etter stormene i 2013 som tok mye ungskog, særlig tynnet ungskog har man også fra faglig hold blitt nokså avventende til dette tiltaket, og aktiviteten er kraftig redusert.

Når det gjelder sluttavirkning har dette etter hvert ikke vært noen høgt prioritert oppgave i prosjektet. Dette delvis fordi skogaktørene har ment at prosjektet burde prioritere andre

oppgaver, og at økt avvirkning forventes å komme som en følge av øvrig aktivitet som tilligger prosjektet (eksempelvis vegpådriving og fokus på økt aktivitet generelt)

Med unntak av Ytre Namdal, som i noen grad har valgt å prioritere noe jobbing med sluttavvirkning, har derfor nedenstående volumer i stor grad kommet opp som følge av behov for påfyll på skogfondskonto. Dette for å skaffe midler til skogkulturtiltak, eller som følge av driftsteknisk bistand til skogeiere eller dennes representant.

Totalt har prosjektet vært i inngrep i alt 39 000 m³ fordelt på ca 70 skogeiere som er lagt ut til aktørene på aktivitetsoversiktene. Herav ca 11 000 i Ytre, Midtre 9 000 m³, og Indre 19 000 m³.

Kilde: Tallmaterialet bak ovenstående grafer er hentet fra offentlig statistikk hos Fylkesmannen og Bindal kommune.

Kommentarer:

Dersom vi sammenligner gjennomsnittlig årlig utført hogstaktivitet i prosjektperioden 2014-2016 med de 4 foregående år finner vi en økning på 25 % for hele prosjektområdet.

Om vi sammenligner utviklingen mellom regionene Midtre og Indre Namdal har disse grovt sett fulgt hverandre opp gjennom årene, og at man her fikk en nedgang i påfølgende år etter alle vindfallhogstene følger samme mønster som etter tidligere stormfellingene. Denne utviklingen var fryktet, ei heller helt uventet kanskje.

Ytre Namdal og Bindal har en litt annen utvikling, og hvis vi sammenligner tidsperioder som ovenfor finner vi en økning på hele 64 %. Årlig hogstkvantum varierer mellom 6 300 m³ i 2010 og 17 596 m³ i 2015. Stormene i 2013 har også influert på aktiviteten her, men vi opplever også at tilgangen på avvirkningskapasitet har økt de siste årene.

Det er vanskelig å påvise i hvilken utstrekning prosjektets innsats har bidratt til utviklingen. Det er imidlertid to forhold som særlig har påvirket aktiviteten. Stormene er nevnt, men helt klart også den felles innsatsen som både ei hel næring og forvaltninga la ned både før og etter prosessen med rapporten fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (2012) om tiltak for økt tømmerforsyning til industrien. Og her er heller ikke alle skogeierne som responderte på situasjonen glemt. Skognettverksprosjektene (vårt prosjekt inkludert) har bidratt aktivt i denne «dugnaden», og etter manges mening utgjort en forskjell.

7. Delprosjekter og øvrig engasjement

Motivasjonsprosjektet

Prosjektet kom i stand i Indre Namdal 2014 etter at Statens landbruksforvaltning (nå Landbruksdirektoratet) etter søknad på opprinnelig Kr 200 000,- ga tilsagn om kr 100 000,- fra LUF-midler til videreføring av et tilsvarende prosjekt som ble gjennomført i denne regionen i 2013, og som opplevdes som svært vellykket.

Opplegget for prosjektet var (i samarbeid med skogbrukssjefene og skogeierlagene) å velge ut en motivert skogeier i hver kommune til å drive aktivitetsskapende arbeid, fortrinnsvis i sitt nærområde. Ulike metoder ble valgt rundt om i kommunene, mens fellesoppgavene mot slutten tenderte mer i retning av utviklingsarbeid innen skogkultur og forsømte plantefelt, og som er relevant for hele fylket.

Det ble utarbeidet sluttrapport etter avslutning i 2015, og erfaringer fra begge disse delprosjektene er tatt med videre i hovedprosjektet.

Utviklingsprogrammet for byregioner; Strategier for «Et effektivt skogbruk og lokal utnyttelse av råstoffet»

Skogpådriverprosjekt Namdal fikk i 2015 etter oppdrag fra Region Namdal (mot et vederlag på Kr 150 000,-) å utarbeide strategier for «Et effektivt skogbruk og lokal utnyttelse av råstoffet». Dette som en del av «Utviklingsprogrammet for byregioner». Oppdraget var i tillegg å **utrede mulighetene for en mer varig ordning med skogpådrivere i Namdalen.**

Skogstrategiene ble staket ut i samarbeid med skogbruksansvarlige i kommunene, skogeierlag, store skogeiere, tømmeraktørene, industrien, transportnæringa, bygdesagene og entreprenører etter en serie møter og samlinger. Rapporten etter dette arbeidet ble overlevert oppdragsgiver Februar 2016, og vedtatt av Region Namdal 3. juni. Prosessen ble i all hovedsak ledet av Per Gjellan, som også førte rapporten i pennen.

Samme dag vedtok Region Namdal at det skulle utvikles et nytt skogprosjekt i Namdalen, og Skogpådriverprosjektet fikk i oppdrag å utarbeide prosjektbeskrivelse, blant annet med utgangspunkt i de vedtatte skogstrategiene for Namdalen.

Forut for dette vedtaket var det gjennomført flere sonderingsmøter med sikte på å få på plass en permanent ordning med skogpådrivere etter 2016. Både kommuner, Fylkesmannen, Fylkeskommunen og næringa var involvert i denne prosessen som fant at forutsetningene for

å få på plass en permanent ordning med skogpådrivere fra 2017 ikke være tilstrekkelige. Dette gikk både på rolleavklaring, organisering og eierskap, og ikke minst på finansiering. Man trengte kort og godt en prosjektperiode til for å videreutvikle modellen og «verktøykassa» før en mer varig løsning kunne være på plass.

Ansatte i prosjektet kjørte prosessen i samarbeid med styringsgruppen, og nytt «Skogprosjekt Namdal 2017-2019» ble vedtatt startet opp 1. juni 2017, uten opphold fra den prosjektperioden som denne sluttrapporten omhandler.

Rekruttering av ungdom og andre til skogutdanning og arbeid i skogen.

Skogpådriverprosjekt Namdal har bidratt med å skaffe ungdommer sommerjobb i skogen. Dette særlig i Snåsa, Lierne og Røyrvik hvor vi har tatt ansvar for opplæring, tilrettelegging og oppfølging. Anslagsvis 15 – 20 ungdommer har vært sysselsatt i perioden. Kostnadene til dette har dels vært finansiert gjennom omdisponerte NMSK-midler.

Prosjektet var også i 2014 engasjert for å hjelpe til med å rigge et prosjekt i samarbeid med flyktningetjenesten i Grong kommune hvor 5 flyktninger fikk opplæring i skogsarbeid, og som SB Skog etter hvert tok ansvaret for.

Bilde 7 Involverte i prosjektet nevnt ovenfor: Foto: T-A, Erlend Malmo

Videre er det ytet skogbruksfaglig bistand til Grong og Val videregående skoler. Dette og samarbeidet med Velg Skog har bidratt til at flere nå tar skogbruksutdanning, også fra overnevnte.

Kursaktiviteten innen Aktivt Skogbruk holder fortsatt historisk høgt nivå i regionen, noe som anses å være resultat av prosjektets markedsføring.

«Apetittvekkerkurs» for nye skogeiere

Skogeiere som har overtatt eiendom i løpet av de aller siste årene er en viktig målgruppe. Disse tilhører ofte en stor gruppe som sjelden, eller aldri møter på tradisjonelle arenaer som skogdager og lignende. Vårt prosjekt har forsøkt å nå denne målgruppen ved å arrangere såkalte «Apetittvekkerkurs» i samarbeid med skogeierlag, skogmotivatorer og kommunene. Opplegget har vært enkelt med en kveld innendørs med innføring i basiskunnskaper om skog og skognæring. Det er avholdt 5 slike kvelder, dog med noe variabelt oppmøte i Grong, Høylandet, Namsskogan og Lierne. Tilbakemeldingene har imidlertid vært svært positive. I det nye prosjektet som startet 1. juni har vi justert, og i skrivende stund allerede gjennomprøvd en variant av dette motivasjonsarbeidet som synes å bli svært vellykket. Stikkord i suksessformelen er grendevise skogkvelder utendørs, og enda tettere samarbeid med skogeierlagene.

Nye skogbruksplaner / ressursoversikter

Prosjektleder har vært relativt tungt involvert i prosessen med å få utarbeidet nye skogbruksplaner i Grong og Høylandet siden oppstarten høsten 2014. I tillegg til det engasjement som «naturlig tilligger rollen» har prosjektet solgt tjenester for vel 100 timer i forbindelse med bistand under utarbeidelse av markedsplan, og gjennomføring av denne i innsalgperioden. Det hører med til historien at det ble bestilt ressursoversikter på hele 96 % av skogarealet i de to kommunene.

Ellers nevnes at prosjektet har vært noe inne med erfaringsdeling og bistand i pågående planprosess i Flatanger og i Bindal (Sør-Helgeland). Ut over dette har prosjektet ikke vært involvert i planprosessene. Bjørn Arve Øvereng har imidlertid (i egenskap av Aktiv Skogbruk-instruktør) kjørt noen kvelder med oppfølgingskurs etter ferdigstilling av nye skogbruksplaner i Namsos, med i alt ca 50 deltakere.

Klimaskogprosjektet

Nord-Trøndelag er plukket ut som et av fylkene i langs kysten hvor det statlig finansierte Klimaskogprosjektet kjøres. Vårt prosjekt har siden oppstarten i 2015 solgt tjenester til Klimaskogprosjektet for ca 104 000 kroner, med oppsøkende virksomhet og bistand til skogeiere i forhold til tiltak og søkeprosess. Som direkte resultat av pådrivernes arbeid er det løftet fram et areal på i alt 662 dekar potensielt egnet for klimaskog i Nærøy, Flatanger, Namdalseid og Grong. I tillegg har skogprosjektet bidratt for å få i gang oppsøkende virksomhet på klimaskogarealer i Midtre Namdal, noe som hittil har resultert i ca 300 dekar. I sum er det i prosjektets geografi løftet fram et areal på til sammen 1100 dekar av i alt 2160 for hele fylket. (status august 2017)

Hvor mye av disse arealene som til syvende og sist blir tilplantet gjenstår å se. Vi erfarer etter hvert at mange, etter vår oppfatning godt egnede arealer blir avvist av miljøhensyn, og at entusiasmen for tiltakene varierer både innen forvaltning og næring.

Skognæringa i Trøndelag SiT), Arenaprojektet med mere

Skognæringsnettverkene (Regionale skogprosjekter) er en del av forumet Skognæringa i Trøndelag. Særlig har prosjektlederne i mange år blitt trukket aktivt inn i arbeidet og prosessene som kjøres i forumet Skognæringa i Trøndelag. Skogprosjektene i Namdalen er ikke noe unntak i så henseende. Denne deltakelsen har etter prosjektleders oppfatning tilført prosjektene i Namdalen mye, både kunnskap og oppdatering av de «store linjer» i næringa. Vi har samtidig fått anledning å bidra med våre erfaringer, og sånn sett anses denne koplingen å ha vært til gjensidig nytte.

Eksemplene på koblingen mot SiT er mange:

Den 14. april 2015 arrangerte Skogpådriverprosjekt Namdal i samarbeid med SiT en større skogkonferanse på HiNT i Namsos, **Skognæringa – i posisjon for vekst**, hvor blant andre daværende landbruksminister Sylvi Listhaug var en av foredragsholderne. Vi fikk bred deltakelse (nærmere 100 personer) både fra næringa, forvaltning og ikke minst politiske miljøer, og tilbakemeldingene i etterkant var svært gode.

Gjennom vårt engasjement gjennom SiT har vi fått anledning til å bidra i prosessene både i forhold til **Skog22** og **Melding om Kystskogbruket**.

Likeså har vi vært med i hele prosessen fram til **Arena Skog** ble en realitet, og skogprosjektet i Namdalen er nå representert i delprosjektet Skogeieren. (Arena skog har 4 delprosjekter: Fiber, Infrastruktur, Bygg og Skogeieren.)

Prosjektleder i skogprosjektet i Namdalen har dessuten blitt utpekt av fylkesmannen til å delta i forarbeidet til en større Interregsatsing, **Skogsdrift i et endret klima**. Dette siste synes også å føyes inn i prosesser som pågår i Arena Skog og SiT.

Samarbeid mellom skogpådrivernetverkene i Trøndelag / Ordning med skogpådrivere fra 2019.

Flere av nettverksprosjektene har i sine prosjektplaner formuleringer om tettere samarbeide og erfaringsutveksling mellom pådrivernetverkene i Trøndelag, noe som også har sammenheng med kommende fylkessammenslåing. Skogprosjektene i Nord-Trøndelag har sammen med representanter fra fylkesmennene i de to fylkene vært initiativtakere til å få etablert en felles samarbeidsplattform. Formålet oppsummeres slik: Erfaringsdeling, samarbeid og hensiktsmessig harmonisering til beste for næringa. Videreutvikling av «verktøykassene», og samtidig være pådriver og bidragsyter for å få på plass mer permanente ordninger fra 2019. I denne prosessen har prosjektleder deltatt i 4-5 møter og det er avholdt to pådriversamlinger.

Med formål å få på plass en fastere ordning med skogpådrivere fra 2019 ble det avholdt et «sonderingsmøte» på Stjørdal den 21. juni 2017. Her møtte representanter fra fylkesmennene, fylkeskommunene, nettverkslederne (styrelederne), pådriverne og Skognæringa i Trøndelag (Arena Skog og næringsaktørene), i alt 24 personer. Konklusjonen i møtet var unison enighet om at skogpådriverordningen må videreføres. Det skal oppnevnes en arbeidsgruppe med representanter fra både fylkesnivåene, næringsaktørene og skognettverkene for å utrede mulighetene for etablering av fast ordning fra 2019, oppstart høsten 2017.

Annet

Øvrig engasjement og deltakelse er i tillegg til ovennevnte løpende dokumentert og presentert for styringsgruppen.

Bilde 8 Fra samling for pådrivernetverkene i Nord-Trøndelag og skogforvaltningen i Midtre Namdal i Mai 2017
Foto: NA, Bjørn Tore Ness

8. Styringsgruppen og referansegruppens arbeid og engasjement

Styringsgruppen har før avsluttende møte gjennomført i alt 10 møter og behandlet 59 saker.

Referansegruppen som helhet har vært samlet 3 ganger, første gange i forbindelse med skogkonferansen i Namsos den 14. april 2015 (Skognæringa – i posisjon for vekst) Deretter i forbindelse med utarbeidelse av «Skogstrategiene» på nyåret 2016, samt ved en statusgjennomgang like før jul i 2016.

I tillegg er det avholdt ett koordineringsmøte hvert år (3) med **Allskogs** lokale skogbruksledere og regionleder, og tilsvarende med **SB Skog**. Dette i tillegg til separate møter i forbindelse med skogstrategiarbeidet. (Byregionprosjektet)

Skogbrukssjefgruppa har vært samlet 2 ganger i 2014 og 2 ganger i 2015 i tillegg til ekstra møte i forbindelse med skogstrategiarbeidet.

Kontakten med **skogeierlag** er tidligere omtalt, mens separate møter med **industrien, bygdesagene og storskogeierne** i hovedsak er gjennomført i forbindelse med strategiprosessen.

Det foreligger referater fra samtlige møter i styringsgruppen og de fraksjonsvise koordineringsmøtene med tømmerkjøperne og skogbrukssjefene.

9. Måloppnåelse

Delmål 1. Med utgangspunkt i ambisjonene i Sluttrapport (2012) fra fylkesmannen i Nord-Trøndelag ble det før oppstart av prosjektet utarbeidet et internt arbeidsdokument som konkretiserer hva disse ambisjonene skulle innebære for Namdalens del.

Avvirkning(hogst)

Mål: 25 % økning fra «dagens» nivå (2011-2013) Gjennomsnittlig årsvolum 197 354 m³

Resultat: (2014 – 2016) Gjennomsnitt årsvolum 241 325 m³

Økning: 22,3 %

Kommentar: Økningen avviker noe fra målet, men dersom vi tar inn 2010 i sammenligningen så er økningen faktisk akkurat 25 %.

Det henvises for øvrig til kommentarer under kapittel 6.6.

Ungskogpleie

Mål: 50 % økning fra «dagens» nivå (2011-2013) Årlig gjennomsnitt 10 114 dekar

Resultat: (2014 – 2016) Årlig gjennomsnitt 11826 dekar

Økning: 16,9 %

Kommentarer: Tilsvarende sammenligning for regionene viser at **Midtre Namdal har hatt størst økning med 25,3 %, Indre Namdal har økt med 17,6 % mens nedgangen i Ytre er på 21,2 %.**

Økningen fra perioden 2011- 2013 (16,9 %) avviker i forhold til sammenligningen gjort tidligere i rapporten hvor også 2010 inngikk i gjennomsnittsberegningene (24 %). Dette i hovedsak på grunn av et svakt år i Indre Namdal i 2010.

Sjøl om utviklingen har vært positiv ligger resultatet langt fra målet vi satte oss i 2013, og det forteller oss at trykket på ungskogpleie må opprettholdes og forsterkes ytterligere for å unngå store verditap på framtidsskogen.

Det henviser for øvrig til kommentarer under kapittel 6.5.

Skogsveginvesteringer

Mål: 50 % økning fra «dagens» nivå (2011-2013) Gjennomsnittlig årlig investert 2 913 292 kroner.

Resultat: (2014 – 2016) Gjennomsnittlig årlig investert 5 253 891 kroner

Økning: 80,3 %.

Kommentar: Målsettingen ble nådd og vel så det.

I løpet av prosjektperioden er det avdekket et større behov for spesielt opprusting/ombygging enn det man så for seg da måltallet ble satt opp. Totalt investeringsbehov er anslått til ca 100 millioner kroner etter fratrukk for skrinlagte prosjekter og investeringer i perioden. Vi ser også en dalende trend i prosjektperioden. Men i sum forteller dette at utbyggingstakten må ytterligere opp, og kapasiteten på vegpådriving og vegplanlegging må opprettholdes og aller helst økes framover. Dette samtidig som næringa må holde kontinuerlig trykk på statlige rammevilkår, og å få økt bevilningene i takt med behovet. Prosjektet mener det er av avgjørende betydning for skognæringas infrastruktur og sikker tømmerforsyning til industrien at innsatsen på dette feltet akselererer ytterligere i årene framover.

Øvrige kommentarer under kapittel 6.4.

Tynning

Mål: 18 000 m³ årlig

Resultat: Som omtalt tidligere i rapporten gikk tynning «av moten» etter stormfellingene høsten 2013, og det er ikke fulgt opp statistikk for dette.

Skogplanting

Ikke satt kvantitetsmål.

Henviser til kommentarer i kapittel 6.6.

Delmål 2.

Dette delmålet omhandler jobbing for lokal rammevilkår, videreutvikling av samarbeidsstrukturer, samt kobling inn mot innovasjons- og kompetansemiljøer til beste for skognæringa i regionen.

Prosjektet har i sammenhenger der det har vært naturlig jobbet med **lokale rammevilkår** for næringa. Vi konstaterer at bevilningene til skogsveger har økt, samtidig med en økning i prosentsatsene for statstilskudd. Flere kommuner har kommet godt på veg med oppskrivning av kommunale veger, men mye gjenstår. Riks- og noen fylkesveger er oppskrevet til 60 tonn og 24 meter, og bruer er forsterket. Mye gjenstår også her. Tanker rundt «Normaler for landbruksveger» og krav til tilskudd er gjort kjent og omtalt i denne rapport. Statlige tilskudd til skogkultur er ikke endret seg vesentlig i perioden, men flere kommuner har valgt å øke satsene, og andre har også funnet smarte løsninger.

Kapittel 7 i denne rapporten beskriver ulike **nettverk og samarbeidsstrukturer** prosjektet er involvert i, og delvis initiert. Prosjektet konkluderer med at man har lyktes med å bidra til videreutvikling av disse.

Spesielt gjennom prosjektets engasjement i Skognæringa i Trøndelag og Kystskogbruket har man hatt god tilgang til **innovasjons- og kompetansemiljøer** som har vært nyttig i arbeidet, og som har, og vil være til nytte for **utvikling og verdiskaping** i regionen.

Delmål 3.

I forbindelse med prosessen rundt «Skogstrategiene» ble **behovet, dimensjonen og mulighetene** for å få på plass en **permanent veilednings- og pådrivertjeneste i Namdalen**.

Behovet syntes åpenbart, dimensjonen burde være minst på lik linje med dagens bemanning, men forutsetningene var ikke i nærheten modne nok til å få til en permanent ordning etter 2016. Det ble som tidligere beskrevet i denne rapport igangsatt en prosess som resulterte i at nytt prosjekt «Skogprosjekt Namdal 2017-2019» startet opp 1. juni 2017. Imidlertid ble det som omtalt i kapittel 7 allerede mot slutten av «Skogpådriverprosjekt Namdal» startet en prosess med mål om å få etablert fastere ordning fra 2019.

Hva er ellers oppnådd med satsinga så langt på skognettverksprosjekter i Namdalen?

Siden 2008-2010 perioden observeres ved siden av aktivitetsøkningen at mange negative trender i skognæringa har snudd:

- Større fokus på skog og skognæring blant «folk flest»
- Næringa har fått større plass i media
- Samfunnets oppfatning av skognæringas størrelse og utviklingspotensial
- Økt politisk engasjement og kunnskap blant politikerne
- Flere takknemlige og interesserte skogeiere – med økt mulighetsfokusering og framtidstro
- Økt engasjement blant funksjonærer og andre med tilknytning til næringa
- Klar tendens til at vi gjennom felles anstrengelser i hele skognettverket klarer å snu både kompetansesvinnet, og også øke rekrutteringa til næringa
- Betydningen av samarbeid og nettverksbygging gjennom hele verdikjeden i skognæringa
- Fokus på økt trebruk, og treets anvendelighet som råstoff
- Skog- og trenæringens posisjon i bioøkonomien, klimakampen og «Det grønne skiftet»
- Skogpådriverprosjektets rolle, tjenestetilbud og posisjon og har blitt alminnelig godt kjent blant skogeierne og øvrige aktører i næringa.

Skogprosjektet i Namdalen har sammen med øvrige skognettverksprosjekter i Trøndelag vekket nasjonal oppmerksomhet.

10. Emner og utviklingsoppgaver til videre oppfølging

Avslutningsvis tar vi med en oppstilling over de viktigste emner og utviklingsområder som en i dette prosjektet har erfart/avdekket. Flere av punktene er allerede implementert i nytt Skogprosjekt Namdal som startet 1. juni 2017. Andre punkt kan, eller vil bli fulgt opp av andre prosjekter/aktører, med støtte fra Skogprosjekt Namdal.

- **Videreutvikle metodikken for veiledning og skogpådriving med hovedfokus på skogeieren.**
- **Skognæringas infrastruktur.**
 - Pådriving og veiledning i vegprosesser og planlegging av skogsveger.
 - Herunder også jobbe videre med nyansering og tilpasning av vegnormaler og innretning av statsbidrag som treffer bedre i forhold til næringas behov og mål.
 - Arbeidet med oppretting av flaskehalsar og oppgradering av offentlig vegnett, samt skognæringens adkomst til/fra offentlig vegnett fortsetter.
 - Etablering av tømmerkai i Ytre Namdal.
- **Framtidsskogen**
 - Intensivere innsatsen for å øke ungskogpleien i tråd med målsettingene i skogstrategiene for Namdal. Fokus på effektive virkemidler.

- Framskaffe mer kunnskap om hvilke insitamenter som fører til at skogeierne i større grad, og gjerne på eget initiativ vil ta beslutning om å utføre ungskogpleie.
- Fokus på bevisstgjøring omkring negative konsekvenser av for tidlig slutthogst

- **Skogens rolle i klimakampen, bioøkonomien og «det grønne skiftet».**
 - Bidra i pågående klimaskogprosjekt
 - Bidra videre i utvikling av Bioøkonomistrategi for Namdalen (med utgangspunkt i oppstart 13.06.17 i regi av Region Namdal, Nord Universitet og TFoU)
 - Ellers formidle, følge opp og sette ut i live virkemidler og tiltak som retter seg mot skog- og trenæringa innen klimaområdet.

- **Rekruttering og kompetansebygging**
 - Fortsette det etablerte samarbeidet med videregående skoler
 - Følge opp med erfaring og kompetanse til kommuner og andre som initierer tiltak for ungdom og andre
 - Følge opp nye og «usikre» skogeiere med ulike tiltak for basisopplæring/»apetittvekking»
 - Markedsføring av kurs i Aktivt Skogbruk

- **Arena Skog og øvrige samarbeidsstrukturer**
 - Prosjektets engasjement inn i Arena Skog, hovedprosjekt og delprosjekter fortsetter.
 - Deltakelse i Kystskogbruket (Skognæringa Kyst) når hensiktsmessig
 - Vedlikehold og videreutvikling av etablerte samarbeidsstrukturer og nettverk i Namdalen
 - Videreutvikle samarbeidsplattformen med øvrige pådrivernetter i Trøndelag.

- **Permanent ordning med skogpådrivere fra 2019**
 - Bidra med erfaringer og innspill, blant annet gjennom deltakelse i nedsatt arbeidsutvalg for hele Trøndelag som skal utrede muligheter og forutsetninger, og ellers hva en slik ordning må innebære.

11.Sluttord

Resultater og erfaringer fra Skogpådriverprosjekt Namdal viser at aktivitetspådriving og veiledning bidrar til økt aktivitet og verdiskaping i skognæringa. Når produksjonsverdien for skognæringa i Trøndelag skal beregnes kan førstehåndsverdien av tømmerstokken multipliseres med 12 når verdiene for videreforedling med treindustri, treforedlingsindustrien og ringvirkninger inkluderes (tall fra TFoU 2015) **Eksempel: Når en skogpådriver får i gang bygging av en skogsveg som igjen utløser hogst av 3000 m³ tømmer bidrar dette til en verdiskaping på over 10 millioner kroner!**

I hvor stor grad prosjektet isolert sett har bidratt til utviklingen er vanskelig å måle, men for å si det på en annen måte; hvordan hadde aktivitetsbildet sett ut, uten alle de tiltak og aktiviteter som prosjektet har satt i verk? Så er det også slik at lokal entusiasme for, og oppslutning rundt prosjektets aktiviteter påvirker resultatet.

Vi har grunn til å tro at de «tørre tall» som vi leser av resultatene i denne rapporten er «bare toppen av isfjellet». Resultater kommer som kjent ikke alltid med en gang. Samlet for Namdalen har aktivitetsnivået på alle områder vært høyere i prosjektperioden enn tidligere 3-årsperioder. Hvis dette skal fortsette, og potensialet for aktivitetsøkning og verdiskaping skal utnyttes, er det svært viktig at denne type virksomhet videreføres i årene framover. Som det framgår av denne rapporten fyller skogpådrivernetverkene mange «tomrom»/roller som ellers ikke blir fylt i dag.

På denne bakgrunn er det svært viktig for skognæringa at det arbeidet som omtales i denne rapport, spesielt i kapittel 7 og 9 om å få på plass permanent ordning med skogpådrivere/skogveiledere fra 2019 lykkes. I mellomtiden pågår det utviklingsarbeid i skognettverk over hele Trøndelag for å videreutvikle «verktøykassa», og for å holde trykket oppe i næringa.

Grong, september 2017

Steinar Lyngstad

/s

Leder av styringsgruppa

Knut Sklett

/s

Prosjektleder

Delrapporter tilknyttet prosjektet:

- Prosjekt «Motivasjon og veiledning av skogeiere i Indre Namdal 2014-15»
- Strategier for «Et effektivt skogbruk og lokal utnyttelse av råstoffet»
- Prosjektbeskrivelse «Skogprosjekt Namdal 2017-2019»

Vedlegg Sluttregnskap